

5. DETSEMBER

1924

III AASTAKÄIK

K. TAEV.

VIRMALISTE VALGUSEL.

KÕIGILE NOORTELE!

Kõik noored, keda huvitab parem kirjandus, kunst, teadus, sport, noorsooliikumine jne., loevad juba ammu suure huvitusega

„VIKERKAART”.

See ajakiri toimetatakse just neile noortele, keda huvitab kõik, mis ilus, suurmeelne, tubli ja eeskujulik. „Vikerkaare“ ümber on koondunud aatelisem osa meie koolinoorsoost, ja kes korra ühe „Vikerkaare“ numbriga on tutvunud, jääb ta alaliseks sõbraks, sest et meil teist ajakirja ei ole, mis noorsoo enda vaimus noorsoole oleks toimetatud. „Vikerkaar“ arendab noorsugu mitmekülgset ja on koolile kõige paremaks abiliseks. „Vikerkaare“ noortest võrsub meile uus töödarmastav haritlaspõlv, ja nende huvidekohase arenemise eest kannab „Vikerkaar“ usinasti ja hääde tagajärgedega hoolt. „Vikerkaarest“ peegeldub Eesti omapärane kunst ja kirjandus. See ajakiri on sisu poolest suvipäevane helge ja noorusvärске. Sellepärast lugege kõik „Vikerkaart“ ja koonduge kõik oma ajakirja ümber.

Sõbraliku tervitusega
„VIKERKAAR“.

TELLIMISED 1925. AASTAKS ON AVATUD.

VIKERKAAR

Nr. 49.

Vastutav toimetaja: Ernst Raudsepp.

1924.

Tegev toimetaja: J. Neggo-Vössokotsky.

Väljaandja: Tallinna Eesti Kirjastus-Ühisus.

Toimetus ja talitus: Tallinn, Pikk tän. 2 (Päevaleht). Kõnetr. 17-96. Toimetuse kõnetunnid teisipäeviti ja reedeti kella 1—2.

Tellimisi võtavad vastu kõik postkontorid ja „Päevalehe“ tellimiste vastuvõtjad.

Tellimishind: kuus postiga 60 mk., veerandaastas 180 mk., poolaastas 360 mk., aastas 720 mk.

S a n n.

M. Aleksa.

Sa saised alan lohon, lumbi veeren,
Mii küüruvaonu, laonu vana sann.
Mu, latsõmeelest nigu mere veeren,
Kui üsän sanna vei mind imä Ann.

Ma pelksi sinno, toda joht ei salga,
Kui olli nuur, või olla aastat kolm,
Siss egäkõrd säält püüakse laska jalga
Ma tarõmano nigu tuhk ja tolm.

Es miildü mullõ siss nuu sannapäävä,
Sest sannan kõigepäält oll' väega kuum.
Ma tahtsõ sanna siss, kui poisi kääva,
Kui tossu täüs es olõ sannaruum.

Nii saijõ minost väike poisimolu,
Kel miildümä joh nakas inämb sann,
Siis mõksõ ma joh poiste seltsin kolu,
Es vii mind sanna inämb imä Ann.

Siss sannan kävven saijõ pal'lo nalja,
Kui soputime, loputime viin.
Ka lumpi suvõl joosi, kindsu palja,
Kon kaalani vaid olli jahren viin.

Ka mõnikõrd säält vihakandsu saijõ,
Kui midägi säält kurja, koerust tei:
Ma puhta hammõ kuuma vette aijõ
Vai seebi kereselle kuuma vei.

Nüüd ammu müüdä armsa ao lännü
Om ainult mälestüs noist päivist häist!
Ma olõ joba liinasannu nännü,
Kuid rahuldust ei olõ tundnu näist.

Mis tuust, et vett om pal'lo liinasannan,
Võit sulistada, mulistada viin.
Kuid säält sa olõt nigu viinahannan,
Kon kõrd, et olõõi säält töösol iin.

Tuuperäst tiinasann ei mullõ miildü,
Kon olõt nigu puuripantu lind;
Ka om mu käest täl pal'lo raha niiltü,
Kuid sisski puhtambas ei tii tä mind!

Tuuperäst käü ma innemb kodosannan,
Mis lähembän om kui mu kodopind:
Tä om säält kongi väikse järve rannan,
Ja tälle rohkõmb tuikas mino rind.

Kui tulõ suvi, saa ma liinast kodo,
Siss küitä sinno jälki vana sann!
Tuu halja viha hindäl mõtsast kodo,
Tuu ao seen sanna vii vii imä Ann.

Sa hoiä uma saina seeni pistü,
Ka katust visakoi vii ärä päält!
Mis tuust, et sammõl sainu vahelt kistü:
Tuu noorõlt suitsuhädän võetu säält.

METSELANIKUD.

Richard Roht'i jutustus noorsoole.

7

Kassi hakkasid peagi kõik ümbruskonna rebased silmas pidama ja jälgima. Ta oli ainus nendest uutest sissetungijatest, kes rebastest nõrgem. Tema nahale lootsid rebased kogu selle ülekohtu kätte maksta, mis ümbruskonna loomadele tehtud. Kuid Ants oli, nagu öeldud, vana, tark ja kaval elukas. Tema viis oli — alati ainult säääl liikuda, kus puud ligidal. Juhtus midagi kahtlast või kardetavat — krapsti oli Ants puus. Säääl võis ta istuda ja vaenlastele irvitavalt vastu vahtida. Ta sääädis end mugavalt mõnele oksale, sules silmad ja tegi nagu magaks — allvaritseva rebase suureks vihaks. Ning vastupidavust oli tal ja jõudu. Kui tarvis, võis ta mitmeks päevaks puu otsa jääda, et alles siis maha tulla, kui õhk ümbruses täiesti puhas.

Vilgas Kavalpää oli teistele rebastele vandunud, et tema seda kassinägu söömata ei jäta. Olgu kass kaval, aga Vilgas Kavalpää olla veel kavalam.

Ning Vilgas talitas teisiti kui teised rebased. Kui kardetav see ka uutes oludes oli, aga Vilgas hakkas kassi kodu ligidal varitsema, kus teda palju hõlpsam ootamata tabada oli.

Kuid kogu lugu sai Vilgasele saatuslikuks ja maksis ta enese naha.

See kõik sündis nii.

Metsavahi Juss oli tähele pannud, et Vilgas hoonete ümber luusis ja varitses. Mitu korda oli ta katsunud rebasele koeri kallale ässitada, kuid seni, kui koerad rebast märkasid, oli see juba ammu jalga lasknud.

Peagi tapas aga Juss, keda rebane varitses: see oli kass. Vähemalt katsus rebane kassi järele hiilida — kui vari, et teda kusagil ala- või hoonenurga taga tabada nagu välk. See tõi Jussi mõtte päälle — rebasele hästi kibeda vingerpussi mängida. Juss otsis vanad rebaserauad välja, sääädis nad lauda taha ülles ja sidus kassi nende ligidusse nii kinni, et see ise raudade vahele ei võinud sattuda, kuid teda haarama minnes pidi rebane kindlasti raudade külge punituma ja lõksu langema.

Küll oli Vilgas kaval ja vana rebane, aga rebasepiüinist polnud ta kunagi omal eluajal näinud ega polnud tal sellest aimu. Ta tuli metsast välja, silmas kassi lauda taga kiikitamas ja hakkas kohe oma kauaigatsetud saagi poole hiilima. Kass silmas teda ka peagi ja katsus põgeneda, kuid ei saanud ning hakkas hirmsasti kisendama ja rabelema. Aga lahti ta ei pääsenud ja rebane, kes seda kõike imestusega silmitses, arvas, et ta mõne asja vahele jalgu pidi kinni on jäänud. Olgu kuidas oli, — Vilgas nägi ainult, et kass paigalt ei saanud, ja tal puudusid kogemused selle üle järele mõtlemiseks, miks kass koha pääl kinni oli. Ta tormas kassi kallale kui tuulekeerd, ja parajasti kihvu kassi turja lüües tundis ta, kuis mingi asi kõva hoobi ta pahemale tagujalale andis ning ühtlasi ta jalg kinni oli kui tangide vahel.

Tõsis põrgulärm. Kisendas Vilgas, kisendas Ants, kisendas Juss, kes varitsuskohast välja jooksis, suur malakas käes. Selle malakaga hakkas ta hoope jagama vaese Vilgase pihta, kuhu aga sattus. „Nüüd oled sa mul käes, koerte ja kasside õgija!“ kirus Juss. Lärmist kuulsid koerad, kes metsas ligiläheduses luusimas. Nad tormasid omakorda Vilgase kallale, teda igalt poolt puredes ja sasides. Vilgase surm oleks siinsamas järgnenud, kui mitte piüinis rabelemise jütres kogemata lahti ei oleks läinud. Kuigi raskesti haavatud ja pooleldi murtud jalaga, andis meeleheitmine Vilgasele siiski niivõrd jõudu, et ta veel põgeneda suutis. Tal läks korda end koertest lahti kiskuda ja mõnikümmend sammu metsa poole põgeneda. Pooltel teel said koerad ta jälle kätte, kuid uuesti oskas rebane end lahti rabelda — asjata polnud ta nimi Vilgas, ühelgi koduloomal pole pooltki seda väledust, mis metsloomadel veel haavatutenagi olemas. Jõudes metsa, läks Vilgasel korda end põesastesse ära peita ja säääl nii jälgi segada, et koerad, kuigi nad mõnikord rebasesest ainult mõne sammu kaugusel olid, teda enam ei leidnud. Ikka enam ja enam koeri endast kau-

gemale vassides suutis Vilgas lõpuks oma koopa juure komberdada, kus ta jõuetult oma asemele langes, millelt enam ei tõusnud. Kolm päeva lamas Vilgas raskes agoonias, siis suri ta.

Kogu ümbruskonna rebased tulid teda matma. Ning hauaks sai Vilgasele ta oma loss. Ta surnukeha paigutati lossi päänakambri ning käigud kraabitigi alt poolt nii kõvasti kinni, et keegi enam ilalgi lossi

Märkus: Enne kohalt lahkumist peab ta metselanikest määratud karistuse kandma. Ühtlasi peab karistatama häbematu vereimejaid — poisikest Jussi, mõlemad metsavahi koeri, hunditaolist ja vändajalist, ning kass Antsu.

2. Tarvis on kokku kutsuda kõigi ümbruskonna metselanikkude kongress selle resolutsiooni ettepanekuks ja kinnitamiseks.

Kass katsus põgeneda, kuid ei saanud.

käike lahti kaevata ei suudaks. Nii muutus Vilgase loss suureks ümmarguseks hauakünkaks, mille ümber rebased reas istet võtsid ja kooris leinalaule ulusid. Kadunu lesk istus koopa otsas ja juhatas leinakoori.

Kui see talitus mööda, asusid rebased matuspaiga ligidale protestikoosolekule. Koosolek oli väga äge. Peeti palju kõnesid uue metsavahi vastu, nõuti talle kätemaksu ja ta kohalt tagandamist. Võeti vastu järgmine resolutsioon:

1. Metsavaht, kes loomi tapab ja taga kiusab hullemini kui ükski salakiütt, selle asemel, et loomi kaitsta ja mõõdukalt küttida, on metselanikkudele vastuvõetav ja peab kohalt lahkuma.

Kongressi kokkukutsumiseks valiti komisjon kolmest vanast auväärsest rebasest, kelle esimeheks sai Rein Andres.

Rein Andres pidas lõpukõne, kus ta toonitas, et ta kõik teeb, mis võimalik, et kongressi kokku kutsuda. Kuigi, seletas ta, loomad ka ise mõnikord säadusest üle astuvad, nagu seda Vilgas Kavalpäägi tihti teinud, on kõigiti raske ja väljakannatamatu nähtus, kui ka inimesed loomadeks muutuvad, ei, palju hullemaks kui loomad. Vilgas Kavalpää sai oma teenitud karistuse, olgu nii. Aga siis peab ka uue metsavahi pere karistuse osaliseks saama. Sest kuna Vilgas Kavalpää ainult väikesel sulleritempe tegi otsekohe ja ausa jahipidamise asemel, peab uus metsavaht

ja ta pere end nii ülal, et metsad peagi loomadest tühjaks hävitatakse ja metselanikkude sool lõpp tuleb. See ei või enam õige nähtus olla.

Selle kõnega lõppes koosolek ja rebaseid säädusid suureks meelevaldusrongiks kokku. See rong käis läbi kõik ümbruskonna metsad, kusjuures osavõtjad aegajalt kuulutasid järgmisi hüüdsõnu:

„Maha uus verejanuline metsavaht ja ta pere!“

„Elagu loomade sääduslik kord!“

„Kõik üles protestidele!“

„Kõik loomad ja linnud metselanikkude kongressile!“

4.

Rein Andres töötas hoolega paar nädalat kongressi kokkukutsumiseks. Lõpuks olid kõik korraldused tehtud ja kutsed kõigile loomadele ja lindudele kätte saadetud. Metsade sääduse järele maksis kongressipäeval kõigi loomade vahel isikupuutumatus säädus, s. t. kiskjad loomad ja linnud ei tohtinud kedagi puutada. Kongressist võisid osa võtta ainult isased täiskasvanud loomad ja linnud — emastel oli kevadise aja tõttu kodus noorsooga liigagi tegemist ega võinud nad loomulikult poegi terveks päevaks omapääd jätta.

Kongress peeti suurel nõmmel paari versta kaugusel metsavahi majast. Rein Andres oli rebastest, oravatest ja lindudest vahisalga moodustanud, kes kongressikoha ümber vahti pidas ning igast liginevast inimesest teatama pidi. Salga ülematele oli juhtnööriks antud liginevaid inimesi kõiksuguste abinõudega kongressikohast kõrvale juhtida või meelitada: oli tegemist laste või naisterahvastega, siis pidi neid katsuma hirmutada, tuli aga mõni kütt või muidu täiskasvanud mees, siis pidi teda õrritatama mõne looma tagaajamisele, kes aga jälgija kongressikohast eemale pidi viima.

Juba hommiku vara hakkasid kongressilased kokku kogunema. Tullid oravad, jänased, hirved, rebased, nugised, norgid, rotid, hiired, isegi konnad ja tirtsud; siis lindudest kullid, varesed, harakad, piidud, pardid, haned, kured, tedred, rahnad, räs-

tad, hännilised, lõokesed, pääsukesed, käblikud, lepalinnud ja lugemata hulk teisi.

Kesk nõmme seisis komisjon vana Rein Andresega eesotsas ja Rein tervitas kõiki tulijaid ning juhatas neile nende kohad kätte. Kord oli väga häa. Ühtki vahetuhtumist ei tulnud ette. Mõne tunni jooksul olid kõik metselanikud koos, puudusid ainult põdrad. Kuid peagi ilmusid ka nemad, kõigi ees Josua Laisarv, sest põdradepere oli ikka väikesearvuline olnud ja viimasel ajal veel rohkem kokku sulanud.

Täielik vaikus ja rahu valitses nõmmel, kui Rein Andres kivile ronis ning säält kongressi avas. Ta tervitas kõiki kokkukulnuid, seletas neile veel kord põhjuseid, miks kongress kokku kutsuti, ütles, et tema, kui endise metsavahi parem sõber ja üldse metsavahi maja ligem naaber, on kõige paremini informeeritud uuematest sündmustest metsavahi asjus, mispärast ta ka õieti mõtte algatajaks oli — auväärseid metselanikke kokku kutsuda üldisele suurele kongressile.

Kuuldus hääkskiitav üriin metsloomade seast. Mõned hääled hüüdsid: „Õige! õieti tehtud!“ Linnud laksutasid tiibu ja mõned varesed kraaksusid: „Bravo! bravo!“

Sellepääle pani Rein ette koosoleku juhataja valimisele asuda. Omalt poolt esitas ta juhataja kandidaadiks auväärse Josua Laisarve, tema abideks Toomas Tobieni ja Lepo Suurkõrva.

Kuid Josua Laisarv tõusis murult, kus ta pikutas, palus sõna ja seletas, et ta tagasi astub, sest oma vanaduse tõttu kardab ta, et ehk nii vastutusriikka kohustusega toime ei saa. Soovitas valida juhatajaks Rein Andrese, abideks Toomas Tobieni ja Lepo Suurkõrva.

Tõusis väikene segadus. Saadi aru, et Josua Laisarv lihtsalt oma auväärilikkuse pärast koosolekut juhatada ei tahtnud, — vanadus oli niisamuti ettekäändeks. Noh, mõistagi, sellest saadi aru, aga ikkagi oleks võinud Josua koosoleku juhatamise oma päale võtta, sest ta oli selleks kõige kohasem kandidaat. Rein Andres oli murdjate seast, ta võis erapoolik olla, kuigi teda üldiselt austati. Toomas Tobien jälle ja Lepo Suurkõrv kuulusid murtavate hulka.

Tobieni muidugi enam ükski rebane ei tülitanud — selleks on täiskasvanud hirved rebastele liig kättesaamatud, — aga hirvepoeigi kiusavad rebased tihti taga.

Üks hirv tõusis üles ja palus sõna.

„Väga auväärne ja lugupeetud kaaskodanik Josua Laisarv!“ algas ta. „Põhjus-

seas: applodeerisid põdrad, hirved, jänesed, püüid, pardid jne. Isegi hiired ja rotid piuksusid kaasa.

Vana Josua Laisarv muigas omaette ja teatas, et ta nõus on oma kandidatuuri üles säädma.

Aga siis palus sõna üks noor rebane.

Täielik vaikus ja rahu valitses nõmmel, kui Rein Andres kongressi avas.

tel, mis teil ehk iseenesest väga arusaadavad, palsuksime meie, hirved, — ja ma arvan, et meiega ka jänesed ühinevad, — koosoleku juhtimist siiski oma pääle võtta, kuigi meie väga hästi aru saame teie kõrgest vanadusest ja sellest tekkivatest raskustest. Aga oleme ikka teid eneste keskel veel tugevana ning võimsana liikumas näinud. Metsad, härra Laisarv, jutustavad veel teie vägitegudest ja sammal teie jalgade jõust.“

Kiilduavaldused ühe osa metselanikkude

„Austatud koosolijad!“ algas ta ägedasti. „See kõik on väga kena, et härra Josua Laisarv nõus on koosoleku juhataja kohustusi oma pääle võtma. Kindlasti saame meie sellega erapooletu ja asjaliku juhataja, sest põdrad ei murra kedagi ega saa neid meie oludes ka keegi teine mure. Kuid täiesti vastuvõtmatu võiks rebastele ja teistele murdjatele olla, kui mõlemad juhataja abid rohusööjad oleksid. Sellega oleks presiidiumi koosseis sarnaseks tehtud, mis igale ausale murdjale kak-

sipti mõteteks pinda võiks anda, ja seda ei ole meie täna tahtnud. Panen ette valida koosoleku juhatajaks härra Josua Laisarve, tema abideks härrad Rein Andrese ja Lepo Suurkõrva.“

Kliduavaldused rebaste, kullide, vares- te ja teiste kiskjate seas.

Kuid noore rebase toon ja ta jõhker, avalik, liig maskeerimata käsitusviis, millega ta murdjate ja mittemurdjate vahelkorda puudutas, tekitas esimese lahkeli koosolekul ning see andis end pärastpoole segavalt ja takistavalt kongressi töös tunda.

Hääletamisel, mida toimetati kahte jakku minekuga, valiti koosoleku juhatajaks Josua Laisarv, tema abideks aga siiski Toomas Tobien ja Lepo Suurkõrv, sest taimesööjatel oli rõhuv enamus ja noore rebase kõne ärritas neid niivõrd, et nad kompromissi teha ei tahtnud.

Vaevalt sai sellepärast Josua Laisarv juhatare oma kätte võtta, kui üks rebastest kohe protestiga esines taimesööjate üllivõimu vastu ja kahtlust avaldas kongressi kordaminekuks.

Sellele avaldas osa rebaseid ägedat kiitust, osa aga mõistis oma seltsimehe ülesastumise halvaks panevalt hukka.

Vana Rein Andres ise palus sõna. Pöördes eelkõneleja poole ütles ta järgmist:

„On hukkamõistetav, kui üks rebastest endale sarnast ülalpidamist lubab, nagu teie, mu härra. Teil võiks meeles olla, et rebased ise selle kongressi kokku kutsunud ja mina, rebane, kongressi korraldava komisjoni esimees olin. Minu härra, teie rääkisite kui jonnakas tüüri, kes midagi teada ei taha üheõiguslusest ja üheväärtuslikkusest. On kokku kutsutud kõikide metselanikkude kongress. Kas pole tõsi? Kõigil kokkutulnuil on ühesugune hääleõigus. Kas pole tõsi? Mis kongress on enamusega otsustanud, see on püha, selle vastu ei tohiks keegi enesel lubada rääkida ega kahtlustusi esile tuua. Sarnane ülalpidamine on kongressi töö takistajaks. Avaldan lootust, et kongressi töö siiski viljakaks kujuneb ja vastastikuseks süüdistamiseks ei muutu. Sest kõlge esiti peab meeles pidama meie ühiseid vaenlasi, meie ühist hädaohtu, ja alles siis omavahelisi arveid õlendama. Nende ühiste vaenlaste vastu abinõusid otsida — selleks ühinegem kõik kindlas kokkuhoidmises ja üksmeeles.“

Kuuldusid hääksklitvad hüüded igalt poolt. Aga vaenu- ja lahkeliituli oli juba leegitsemas ja ähvardas ikka rohkem ning rohkem.

(Järgneb.)

ED. KANA. 24.

Põhja-Düina maastik Permi ajastul: vasakul pareiosaurus, paremal — inostrancevia.

MIS TEAME INIMESE JA LOOMADE ESIVANEMAIST.

Permi ajastu.

Kivisöe ajastule järgneval Permi ajastul paikub meie maakera umbes samasugust pilti.

Maad katab sama rikkalik taimes- tik, hiigla sõnajalgade, osjade ja karukoldade metsad.

Kuid loomi, eriti meriloomi, on juba vähem. Käsnu ja koralle leidub sel ajal väga vähe. Rohkem limulisi tuleb ette, niisama ka mõned liigid kalu. Ainult magevee elanikkudest ei olnud puudust: koorikulisi (vähja-

taolisi), kalu ja kahepaikseid elas kaunis suurel arvul.

Huvitavad on tolleaegsed rooma- jad: pareiosarused, proterosaurused, palaeohalteriad, inostranceviad.

Meie pilt kujutab pareiosaurust poegadega ja inostranceviat. Taime- sööjat pareiosaurust on märganud lihasööja inostrancevia ning hiilib lähemale, et parajal momendil kal- lale karata. Kuid vihaseks paljastab emaloom oma poegade kaitseks hambaid, kuna pojad kiiresti vette pagevad.

Franz Treller. Noorsoole toimetanud Jursi Sander.

12. Uluualust otsimas.

Kui esimesed päikesekiired õnnetuse maa valgustasid, tõusid Pablo ja Tenanga üles; nad astusid majast välja ja piilusid hoolsalt igasse külge, et selgusele jõuda, kas ehk kusagilt mõni hädaoht ei lähene. Ümberringi oli kõik vaikne ja päikesepaisteline; kogu see üksildus avaldas ülevat mõju vaatlejale, kelle pilk siit takistamatult üle mägede ja orgude kuni kaugete hüglakaljudeni võis rännata.

Tenanga süütas tule, sest siin sel kõrgusel oli õhk jahe, ja laotas jahitaskus leiduva toidu haljale murule. Veega varustas neid läheduses sulisev allikas. Õnneks leidis ta veel mõned tükiid shokolaadi, et neid sensoritale pakkuda.

Kuna nad kannatlikult ootasid, kuni Maria ärkas, ütles Pablo: „Kõige päält peame oma hobused üles otsima ja siis mõnesse pueblosse ratsutama, kus donna Maria jaoks hobueesli ja uued riided muretseda võiksime.“

„Ma arvan, isand, et läheme San Martino pueblosse, sest sääl nad tunnevad sind juba.“

„Tubli. Sääl loodan don Antoniote teateid saata võivat ja tema kaasabil donna Mariat ta ema juure toimetada.“

„Ning mida kavatsed sina ette võtta, isand, kui donna Maria jälle oma ema juures viibib?“

„Minu elu on järsku teisele rajale juhitud, Tenanga, ja ma vajan puhkust, et seda muudatust rahulikult seedida.“

„Kas sa ei tahaks võitlusest osa võtta? Kõik mayad järgiks sulle.“

„Minu vana kogenud sõber, kindral

Arana soovib, et mayad võitlusest osa ei võtaks. Ima tema nõusolekuta ei taha ma ühtegi otsustavat sammu astuda, olen liig noor ja kogematu, selleks, et siin üksinda otsustada julgeksin. — Ei, Tenanga. On minu põlvenemine vanade kuningate soost mind ihe rahva etteotsa asetanud, kelle armastuses ainuüksi juurdub mu võim, siis tahan seda võimu ka kasutada ainult selleks, et oma rahva elujärke majanduslitselt parandada ja ta vaimlist tasapinda tõsta. Kaks asja on minu pääle sügavamalt mõju avaldanud, — jõle, verejanuline ebausku, nagu ta end väljendas vana templi müüridel — milline koledus —“ lisas ta võpatades, „ja tolle teadlase ütetus, kes siin ümber rändab, et varemets meie ajalugu uurida. Ta näitas, et kui meie valgetega üheväärtuslitsteks soovime tunnustatud saada, me ka oma teadmistes, hariduses ja virkuses nendega ühele astmele peame jõudma. Tal on õigus, tollel alemnul. Mina olen oma valge õe vankumata armastuse tagajärjel ihe Hispaania caballero kasvatus ja hariduse osalitseks saanud, ma tunnen end valgetele üheväärtuslitsena, mul oli tubli õpetaja ja temal tähelepanelik õpilane, ning siiski, Tenanga, kui palju alandavat olen pidanud kannatama, ning ainult seepärast, et olen teist värvi?“ Peame valgeid sundima meid omasugusteks tunnustama ja meid austama.“

„Sa oled kuningas, käsuta mayad kokku ja karista valgeid, siis langevad nad su ette põlvilil,“ ütles Tenanga innukalt.

„Ei, mitte nõnda, mu sõber, ei arvanud ma seda,“ vastas Pablo naeratades, „peame neid sundima meid austama seeläbi, et selle, milles nad meist kõrgemal seisavad, omandame.“

„Sa oled mayade kuningas, sa seisad kõrgemal kui kõik teised.“

„Kahjuks ainult mägede mayade silmis. Nende armastus oma endiste valitsejate suguvõsa vastu on meeltüüendav ja kosutab süüdan, kuid sellel on ainult tühine poliitiline tähtsus.“

„Ma ei mõista mitte kõik, mis sa ütled, isand, aga sul on õigus, blancod on meist targemad ning seepärast ka vägevamad.“

„Seepärast peame sama targaks saama, kui nemadki.“

„Tere hommikust, vennake,“ kuuldus Maria õrn hää. Ta astus, vanasse ponchosse mähitud, ruumi, milles viibisid noormehed.

„Oo, oled ju ärkvel, Mariquita?“

„Juba? Oi, ma magasin kaua ja hulga aja tagant esimest korda jälle suurepäraselt, olen kui uuesti sündinud. Olin juba väljas allika juures ja tegin hommiktoaletti,“ ütles ta näidates naeratades ponchole, mis ta õrna, jahedusest värsket keha kattis.

Ta nägi segamata öörahu maitsmise pääle vaatamata siiski õige kahvatu ja väsinud välja.

„Tule, istu siia ja võta eineks, mis meil pakkuda on, siis asume kohe teele.“

„Jah, Pablo, teeme seda. Igatsen väga ema järele.“

Tenanga tõusis alandlikult üles ja Maria istus Pablo juure, sõi šokolaadi ja maisileiba ning jõi vett kõrvale, mille Tenanga bananilehes kohale toimetas.

Kui Maria einestanud oli, asuti teele.

Nad astusid varemetest välja ja otsisid, liikudes piki orgu, paika, kust noormehed üles olid roninud.

Enne kaljude vahele astumist, mis nende silmade eest vana Maya kantsi varjama pidid, pööris Pablo veel kord ümber ja sõnas: „Kui sind tänini kutsuti õnnetuse majaks, siis ole tulevikus õnnemajaks, sest sa andsid mulle mu õe tagasi.“ Siis alustasid nad vaevalist allaronimist veerenni mööda, mida mõlemad noormehed tugeva käega noorele neile kergendasid.

Jõudes kaljuastmele, puhkasid nad pikemat aega ja jätkasid siis jälle ronimist alla orgu. Ka see osa teest oli peagi õnnelikult selja taga, ilma et Maria end üllatavalt oleks pidanud vaevama.

Niiid asusid nad orus, kus mõlemad mayad kaljukoopas olid puhanud ja kuhu nad ka hobused olid maha jätnud.

Pablo olj kõrvi, kelle seljas ta siis oli ratsutanud, ise kasvatanud ja see hobune kuulas nagu koer ta käsku.

Pääle seda, kui nad orus, milles kuumus juba õige tuntuavaks muutus, mõne aja edasi olid rännanud, pistis Pablo kaks sõrme suhu ja viilistas heledalt ja kaugelekajavalt.

Lühikese aja pärast kordas ta viilet.

Vastusena kuuldus puristamine, rõõmus hirnumine, kiire kapjadeplogin ja täie ajuga tormas kõrb kohale, kus nad seisid.

„Vaata, Pablo, see on ju sinu Presto *) oh, kui armas on teda jälle näha!“

„Jah, kallim, see on minu ihuratsu.“

Kõrb lähenes neile, pani oma pää hellitades Pablo õlale ja laskis end mõnudes sillitada.

„Seda ma teadsin juba, Presto, et sa mul plagama ei pista.“

Ka Maria sillitas hobust.

„Soo, nüüd võime sind peagi sadulasse tõsta, Mariquita.“

Nad sammusid aegamööda edasi. Kõrb järgis neile nagu koer.

Mõne aja pärast silmasid nad ka Tenanga hobuse rahulikult rohtu söömas.

Tenanga lasso abil oli ta peagi nende võimuses.

Nad leidsid koopas, kus nad ööd mööda olid saatnud, sadulad ja valjad puutumatu paigal.

Pääle seda, kui nad olid Maria pärast, keda vaearikas tee tublisti oli väsitanud, kaunis kaua puhanud, saduldas Pablo kõrvi õe jaoks. Ta kõitis poncho osavalt sadulale, nii et neiu mõnusalt istuda võiks ja tõstis ta siis hobuse selga.

Pöördes Tenanga poole, kes juba sadulas istus, ütles ta: „Ratsuta ette ja piüa mõnd sõdurite lentsalka leida, sooviksin holduda mässulistega kokku puutumast, me järgime aeglaselt. Kohtad sa valitsusvägesid, siis ütle neile, et kindral de Lerma lapselaps, capitano sensor d'Irola tiitar nende kaitset vajab.“

Azuali poeg ratsutas kiirelt minema.

*) Presto tähendab Itaalia keeles — kiire.

„Kas on sul nüüd parem olla, Mariquita?“

„Kas sul on hää, Mariquita?“

„Väga hää, Pablo sest ajast saadik, kus viibin sinu juures, ainult vähe roidunud olen, kuid küll see kaob peagi.“

Pablo heitis piissi rihmapidi õlale ja võttis kõrvi valjad kätte.

„Kõigepäält läheme pueblosse, kus meid juba tuntakse, Mariquita; loodetavasti võivad sääl elavad valged sulle korralikke riideid anda.“

„Nagu soovid, armas vend.“

Ta juhtis hobust ettevaatlikult kuid kiirel sammul edasi, aeg-ajalt tagasi vaadates ja Mariale julgustavalt pääd noogutades, millele see igakord lapseliku naeratusega vastas.

Juba tükk aega oli ta nõnda kõrvi edasi juhtinud, ja nad olid parajasti Sierrast välja jõudmas, kui Tenanga tagasi jõudis.

„Noh, mis sa leidsid?“

„Meie ees asuvad motinerode soldadod, isand, ka San Martino pueblo on nende kätes.“

„Nii oleks siis melle tee valitsusvägede laagri ära lõigatud. See on õige paha.“

„Oma luurkäigul silmasin ühe suure hacienda kantsi, isand.“

„Lähme sinna ja palume donna Mariale säält abi.“

Tenanga ratsutas mõnisada sammu ees ja Pablo juhtis hobuse läbi aasade ja väikeste metsatukkade, kuni nad viljapõldude vahelt läbiminevale teele jõudsid. Peagi silmasid nad ka keset hulga majanduslisi hooneid uhke härrastemaja.

Kui nad sellele juba lähemale olid jõudnud, käskis ta Tenanga ja Mariat kohale peatuma jääda ja lähenes ise maja rõdule, millel üks isand kiikvõrgus lamas. Kui Pablo rõdu ette jõudis, tõstis mees pää.

Pablo teretas ja küsis: „Kas sul on au enda ees näha selle istanduse peremeest?“

„Kes oled siis sina, sa pruun jõmpikas, et julged minuga juttu alustada?“ küsis särgiväel kiikvõrgus lamav vanem mees karmilt.

Haavavat tooni tähelepanemata jättes, vastas Pablo: „Tulin paluma külalisea vastu võtta üht sennoritat, kes minu kaitsele on usaldatud.“

„Milline uskumatu häbematus,“ kuuldus naisterahva teravalt lõikav hää, ning nüüd alles silmas Pablo kehakat daami, kes kiiktoolil puhkas, „see Indiani rämps muutub ju iga päevaga ülbemaks. Mine omasuguste juure, pois, sääl kaugemal asuvad töölistemajad.“

Kaljuteekonna, lahtise taeva all mööda saadetud ööde ja võitluse tagajärjel oli Pablo välimus tööpoolest õige hulgu setaoliseks muutunud, milles ta ka täiesti teadlik oli, seepärast vastas ta viisakalt: „Ma pole küll just tööline, sennora, rahulduksin aga siiski pakutud öömajaga töölistemajas, kui härrastemaja mu jaoks sulutud on. Kuld sääl ootab sennorita d'Irola.“

„Caramba *), mida lobiseb see indio!“ karjus haciendero, „kui härrastemaja minu jaoks sulutud on? See on ju lihtsalt kuulmatu. Kes sa oled, sa cochino?“

Pablo, kes sarnase ümberkäimiseiga polnud harjunud, vastas kõrgilt: „Igatahes viisakamate elukommetega mees, kui selle maja peremees.“

„Üks häbemata ketm oled sina!“ möirgas haciendero.

„Lase ta minema piitsutada, Felipe, tema

*) Hispaaniakeelne vandesõna.

ja selle plikakese, kes sääl all ootab. See võib küll üks kena sennorita olla," kuuldus jällegi sennora terav hääl.

Juba lähenesid majast mõned peonid, keda nende isandate elavad mõtteavaldused kohale olid meelitanud.

„Kui sa nüüd ei tee, et sa minema saad, sa punane lontrus, siis lasen sind minema piitsutada, kas mõistad?“

Pablo käänis talle põgliku rahuga selja.

„See punane jõmpsik on sõjariistus. Võtke temalt piiss ära.“

Pablo, kelles väärilise paari toore ülespidamise tagajärjel viha keema hakkas, võttis kilrest piissi õlalt ning ütles näoga, milles pesitses nii tõsine ähvardus, et peonid, kes juba oma isanda käsku täitma asusid, kokkunult tagasi põiksid: „See saaks verd maksma, sennor.“

Juba kihutas ka Tenanga, kes näinud oli, kuidas Pablo end laskevalmis seadis, piissi peos hoides, lähemale.

„Caracho!“ *) mõirgas haciendero jälle oma kiikvõrgust.

„Ah jäta, Felipe,“ ütles ta õrn abikaasa, „nüüd hulgub ju hulk värvilist rämpsu maal ringi, et rõõmsad olema peame, kui nendega kokku ei puutu. Lase see jõmpsik joosta.“

Sennor, kes end siiski vist mõlema indio julge ülesastumise puhul õige mõnuta tundis, ja ka kodusõja ja sellega ühenduses olevate kahtlaste isikute rohkusega arvestas, ütles: „Kao siit, lontrus, aga kiiresti!“

Pablo tundis end sügavasti haavatuna, sest ta teadis, et see haciendero jälle ülesastumine oli sihitud ainult ta ihuvärvi vastu. Valge tööliste vastu oma istandusel poleks haciendero kunagi nii häbematuks muutunud. Ta sammus Maria juure tagasi, kes teda kartlikkude pilkudega ootas.

„Kas sinu vastu oldi lahkuseta, Pablo?“

„Vähemalt vastutulemata,“ vastas see kibeda naeratusega huulil, „tule, öde, peame edasi rändama.“

Nad ratsutasid edasi mööda nurmede ja saludevahelist, idasseviivat teed. Inimesi ei näinud nad kusagil, ei põldudel ega teel.

„Kui sulle ainult hobueesli võiksin muretseda, Mariquita, et kiiremaks edasi jõuaksime.“

Ratsutades parajasti läbi teed raamiva metsatuka, kohtasid nad ratsasalka, mis koosnes kahest daamist ja mõnest caballerost peonidega.

„Eest ära, te punased hulgused!“ karjus neile üks caballerodest.

„Pea, Fernando, see on ju üks valge neid, keda see peon sääl juhib,“ ütles üks teine.

„Näib üks isesorti daam olevat,“ vastas esimene urisedes.

Nüüd ratsutas aga Maria mõlema daami juure ja ütles: „Junala armastuse nimel, sennorad, halastage vaese tütarlapse pääle.“

„Kes te olete, kuidas sattusite siia sarnases seisukorras?“

„Olen sennorita d'Irola, don Antonio tütar, sennora.“

Maria näojoontes pesitsev lapselik armusus ei jäänud siiski päris mõjuta daamide pääle. — „Sennorita d'Irola? Seda nime ma tunnen. Aga sarnases seisukorras. Kuhu soovite reisida?“

„Otsin oma isa. Ta teenib conde sõjaväes.“

„Jah, aga see ei seleta ikkagi veel seda seisukorda, milles teid kohtan.“

„Mind röövisid del Rocast kurjad inimesed, ja Pablo päästis mind.“

„Imelik asi,“ ütles üks caballerodest. „Poiss, kuidas sellega õieti lugu on?“ pööris ta Pablo poole.

„Just nii, nagu sennorita ütleb,“ vastas see kuivalt.

„Õige lühikese jutuga, see pruun noor-mees.“

„Ma tunnen Antonio d'Irolat,“ ütles jällegi teine — „tal oli ka tütreke.“

„Hää küll, võtan lapse kaasa,“ ütles vanem daam isandale, kes esimesena oli kõnelenud ja nähtavasti oli ta abikaasa, „ta näib siiski häast perekonnast olevat.“

„Minugipoolest,“ urises see tusaselt. „Võta ta kaasa. Laske jalga, te pruunid jõmpsikad, sennorita tuleb ühes melega.“

„Aga mitte ilma Pablota,“ ütles Maria kartlikult, „ta on mu vend.“

„Ah, jäta kogu see trobikond, Juana, sennorita kogu tema Pabloga, nendega jandamine sünnitaks ju ainult meelepaha, iseäranis veel nüüd, neil rahutuul ajal. Petised on nad, muud midagi. Tule.“

*) Hispaaniakeelne vandesõna.

Nad ratsutasid minema, daamid mitte ilma Mariale kaastundlikku pilku jagamata. Maria näis väga kurvana, Pablo äärmiselt süngena.

„Need ei olnud hääd inimesed, vend. Juhhi mind edasi.“ — Nad jätkasid oma teekonda, alati valvsalt pilkudega väeosasid otsides.

Pablo mõtles murelikult läheneva öö pääle, sest talle näis väga hädaohtlik olevat õrna last ööd lageda taeva all mööda saata lasta. Kui nad õhtupoolikul jällegi ühe hacienda härrastemaja silmasid, lähenes Pablo sellele kibedate kogemuste pääle vaatamata.

Ta leidis peremehe ühes naise ja lastega rõdul eest ja lähenes kübarat käes hoides.

„Mis sul vaja on, indio?“

„Palun ulualust sennorita d'Irolale.“

„Sennorita d'Irola?“ küsis alles kaunis noor sennora üllatusega, „egas ometi mitte don Antonio tütar?“

„Jah, just don Antonio tütar!“

„Kuidas sattus see laps siia?“

„See on pikk ja kurb lugu, sennora, mida donna Maria teile ise jutustada võib.“

„Kus ta on? Olen teda lapsena del Rocas näinud, teda ja seda pruuni poissi, keda don Antonio merelt oli päästnud. Oo, Ricardo,“ pööris ta haciendero poole, „las ta tuleb kohe siia, donna Inez on daam, keda juba hukka aastaid tunnen.“

„Too sennorita siia, poiss,“ ütles isand Pablode.

See viipas Mariale.

Sennor ja sennora Avila olid siiski üllatatud ja kohkunud, kui nad Mariat sarnases seisukorras nägid. Kui aga kahvatu laps nende ees seisis, nelle pisarsilmil paluvalt otsa vaatas, nad ta süütusse näkku vaatasid, ütles sennora sügava liigutusega: „Tule siia, mu vaene laps. Kuidas oled sa ometi säärasesse seisukorda sattunud?“

Selle asemel, et vastata, hakkas Maria ärdasti nutma.

„Tule, tule, laps, rahustu ja jutusta mulle siis kõik.“

Ta pani käe ümber Maria õla ja juhtis nuuksuva lapse tuppa.

„Kust poolt te siis tulete?“ küsis sellest kõigest väga üllatatud istanduseomanik.

„Säält läänesasuvas Sierrast.“

„Üksildasest, läbipääsmatust Sierrast?“

„Donna Mariat oli don Antonio figrero röövinud, et tema abil suurt lumastusraha välja pressida — mina ja mu kaaslane säält vabastasime ta.“

„Kas sina oled vahest see indio, keda don Antonio oma majas pidas?“

„Seda kiüll, sennor.“

„See on tubli sünust, et sa oma hääteglja vastu nii suurt tänutundmust ja poolehoidu üles näitad. See on aga üks imelik lugu, olen õige uudishimulik kuulma, kuidas see kõik juhtus. Otsi endale mingit ulualust ja lase endale süüta anda, homme kõneleme edasi.“

Nende sõnadega astus ka haciendero majja.

Säält seisis nüüd see noormees kuninglikust soost, haciendero Pablo Reinador, ja tohtis endale ulualust otsida teenrite või tööliste juures. Vihase, põlgliku liigutusega pööris Pablo kannu pääl ümber ja läks Tenanga juure tagasi.

„Kuhu jääme ööseks?“

Vähe imestanult vastas see: „Kui me siia ei jää, säält asub üks pueblo, säält leiame kindlasti ulualust.“

Pablo sööstis hobuse selga.

„Ratsutame sinna.“

Noormees katsus kobades oma rahakottil, see oli alles puutumata paigal ja kaunis pungil.

Nad leidsid ühe posada ja selles vastu võtu.

„Kas olete soldadod?“ küsis posadero.

„Ei. Kas siin läheduses leidub siis soldadosid?“

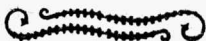
„Oh, küllalt lähedal siit, nad käisid juba mitmel korral siin, et moonu võtta, nad võtavad meilt kõik ära.“

„Motinerod?“

„Kas mina tean! Igatahes röövlid,“ urises tusane peremees.

Noormeestele anti süüta, siis heitsid nad puhkama. Pablo oli õnnelik teadmises, et Maria viibib hää naiseliku kaitse all.

(Järgneb.)

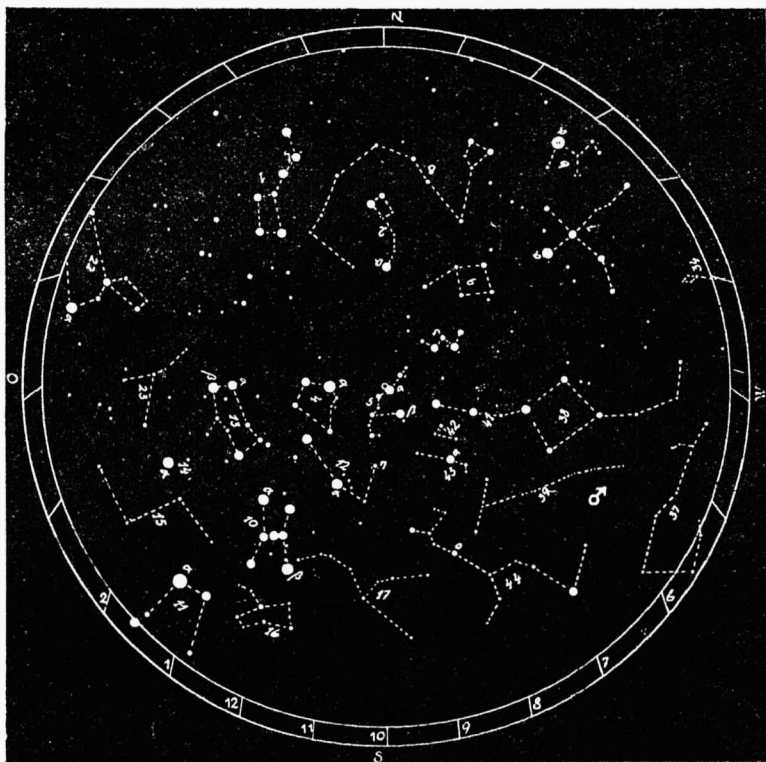

TÄHINE TAEVAS DETSEMBRIKUUL 1924.

Nagu juurelisatud taevakaardist näha, paistavad praegu meile nähtavad toredamad tähtkujud. Nagu ennegi, tähendavad tähed N, O, S, V ilmakaari, kuna kaardi keskpunkt seda kohta taevast tähendab, mis meile otse pea kohal seisab. Kaart näitab meile taevast, nagu ta paistab meile 1924.

omas kõrgeimas seisus ja Eridanuse jõge (17). Meridiaanist lääne poole jäävad: Andromeda (41), Pegasus (38), Jäär (43), Kalad (39), Valaskala (44).

Ida pool asuvatest tähtkujudest oleks tähtsamad: Orion (10), meie eestlaste Koot ja Reha, Suur Peni (11) Siiriusega (γ), mis

aasta detsembrikuu algul kell 11, kuu keskel kell 10 ja kuu lõpu kell 9 õhtul.

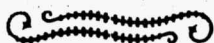
Umbes 60° kõrgusel silmapiirist paistab N pool Põhjanael. Temast madalamal on Väike Vaniker (2), mille hulka ka Põhjanael (α) kuulub, ja Lendmadu (8). Rohkem ida pool näeme Suurt Vanikrit (1). Kõrgel taevast paistavad Perseus (5), Veomees (4) heleda kollaka Kapellaga (α), mis eestlastel Jõulutähena teada, ja Kassiopeja (3).

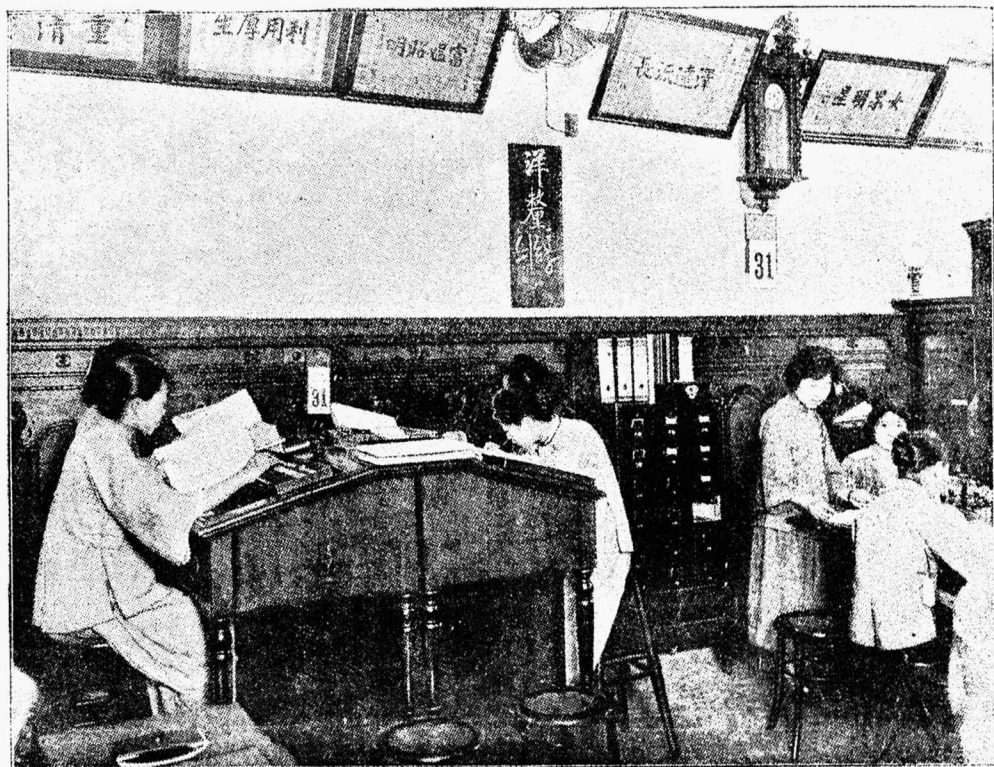
Meridiaanis, s. o. joone N S pääl näeme Sõnni (12) taeva-sõelaga (γ), mis praegu

heledaim kinnistäht taevast ja rahva seas Orjatihena tuntud, siis Väike Peni (14) ja Kaksikud (13) Kastoriga (α) ja Polluksiga (β).

Idas on Lõvi (22) pooleldi tõusnud, kuna põhjaläänes Luik (7) ja Lüüra (6) varsti loojuma hakkavad.

Planeetidest paistab praegu Mars heleda punaka tähena Kalade (39) tähtkujus. Tema koht on Marsi märgiga (Väike nool) tähistatud.

Hiina naispank Shanghais.

HIINA — VANA JA UUS.

„Vikerkaarele“ kirjutanud G. M.

(Lõpp.)

Ajal, kus Gutenberg ja tema kaastöölised valmistasid nii suure raskusega ja ajakuluga esimese trükitud piibli, võimaldas arenenud trükitehnika ja paberitööstus hiinlastele palju keerulisemate ülesannete lahendamist. Harilikult kõneldakse Prantsuse entsüklopeediast kui esimesest suurest entsüklopeediast. See pole õige. XV aastaja algul käskis noor Hiina keiser Yung Lo kokku säada teaduste sõnastiku, mille kõrval Prantsuse entsüklopeedia näiks välja kui lapsemäng. Entsyklopeedia, mille kallal 3 kommissari, 5 direktorit, 20 alamdirektorit ja 2141 assistenti töötasid viie aasta jooksul, ilmus 22.877 eriväljaandes, mille üldine lehekülgede arv (olguigi, et Hiina kirjakeeles sõna väljendatakse ainult ühe märgi, mitte

mitme tähe abil, nagu meil) oli 917.480. See hiiglasõnaraamat, mille trükikulud oleksid liig suured isegi Hiinale, valmistati kolmes käsikirjas. Viimane neist hukkus välissaatkondade piiramisel Pekingis 1900. a. Et teha nii suure teadusliku töö vilja kättesaadavaks, trükiti 18. aastaja algul lühendatud teaduste sõnaraamat, nimega T'u Shu Tshi Tsh'eng, mis oma 1628 köitega on ikkagi suurem kõikidest praegustest entsüklopeediast. Tema viimane (kaheksas) trükk ilmus Shanghais võrdlemisi hiljuti, a. 1889.

Rahvas, kes sai hakkama nii suurte ülesannetega, pidi tingimata looma väärtuslikku ka ilukirjanduse alal. Nii see ka on, nagu lähemalt tähendatud „Vikerkaares“ 46.

Vanakord.

Hiina rahvas oli liig suur, et ennast se-
gada valitsuse asjadesse, nagu see oli ise-
äranis viisiks vanadel roomlastel ja kreek-
lastel. Nad soovisid ainult elada rahus ega
nõudnud keisrilt muud kui vana korra alal-
hoidmist. Vanas korras nägid hiinlased mi-
dagi püha, midagi, mis on päritud esiisadelt
ja mis tuleb võimalikult muutmatal kujul
edasi anda ka järeltulijatele. Üheks suure-
maks vana korra jäänuseks olid hiinlastel
vanad rahvakombed, mis aegamööda paisu-
sid keeruliseks tseremoniaaliks ja said täht-
saks riigikorra alalhoidmise teguriks. Hiina
rahva kasvataja Konfutsius pühendab tse-
remoniidele oma teoste esimese raamatu.
Ta ei eksinud sellega mitte — tseremoniid
suutsid tõepoolest kõita rahva tähelepanu.

Vanad Hiinas polnud tema 22 provintsi
asekuningatel ja kuberneridel kuigi suurt
sõjaväge, rääkimata politseist. Isegi kohtu-
võim oli rahva käes. Kuid tseremoniid, mil
võimukandjad etendasid kõige tähtsatat
ja sellepärast kõige tarvilikumat osa, olid
tuginud nii sügavalt rahva luusse ja ve-
resse, et nad tõepoolest suutsid toetada
ja ülal hoida maksvat korda. Keisrile ei
pandud mitte pahaks, kui ta õiglusetus vi-
has plinas ja surmas oma alamaid. Küll
oleks aga kodanikud ta vastu tõusnud, kui
ta oleks vääratanud, näit. kevadpüha tse-
remoniaali täitmisel.

Veel teisteski asjades püsib seni Kon-
futsiuse kasvatav mõju tema rahva päale.
Hiinlastel pole usku, nagu meie selleks ole-
me harjunud. Konfutsius pole ise kunagi
uskunud hauataguse elu, häduse võidu ja
kurja lõpuliku karistamise sisse. Ta nõu-
dis kõlblust üksi kõlbluse enese pärast, ja
tema kirjutustel oli sellest hoolimata kestev
mõju. Kusagil mujal ei etenda kõlbluse
nõudmised nii suurt osa kui Hiinas, hooli-
mata sellest, kas riigivõim nende täitmist
nõuab või mitte. Ei või ütelda, et kõik
hiinlased oleksid ausad inimesed. Kuid
haritud hiinlased võivad aususes julgesti
võistelda kogu muu maailmaga.

Alates XIII aastasajast hakkab Hiinasse
tungima Euroopa mõju. Alguses on ta liig
nõrk; ennem võib kõneleda Hiina mõjust
Euroopas. Kuid järk-järgult hakkab see

Hiina elumaja.

mõju kasvama. Läänud aastasajal oman-
dab see mõju püsiva ja võimsa teguri ise-
loomu. Aastasaja lõpul on isegi keisri
ümbruskond sunnitud alistuma Euroopa
mõju all olevate isikute soovidele. Kavat-
setakse kõiksugu uuendusi. Kuid mitte
kauaks ei saavutanud see vool ülekaalu.
Peagi tõuseb n. n. bokserite mäss (1899),
noor edumeelne keiser vangistatakse vana
keisrinna poolt, algavad kokkupõrked eu-
rooplastega, Pekingi saatkondade piiramine
ning vana korra vägivaldne jalulesaadmine.
Saatkondi vabastab piiramisest suurriikide
väljasaadetud sõjaline ekspeditsioon, kuid
tagakiusamine sünnib raugematalt edasi.
Muutus tuli alles pärast Vene-Jaapani sõda,
kus keisrinna läheneb üks provintside ase-
kuningatest, tark Yuan-shi-kai. Augustis
1908 avaldati keisri käsukiri, milles lubati
parlamendi kokkukutsumist üheksa aasta
jooksul. Kuid järgnevad sündmused tõmba-
sid järsu kriipsu läbi kõikide rahuliku are-
nemise lootuste.

Hiina revolutsioon.

Novembris 1908 surid üksteise järele kei-
ser Kwang-su ja lesk keisrinna. Troonile
tõusis siis alles 4-aastane keiser Pu Yi
(1904—). Valitsemine usaldati kuninglikust
soost prints-regendi kätte. Asjatalt püüdis

see takistada sündmusi, mis sammusid järjekindlalt Mandshu suguvõsa kukutamise poole. Asjatult kutsus ta 1911. a. valitsuse etteotsa kuulsa ja energilise asekuninga Juan-shi-k'ai. Hiinlased hakkasid vihkama valitsust, kes neid ei suutnud kaitsa ahnete väljamaalaste eest. Tulisemad isamaalased, keda olid valmistanud Euroopa rahvuslikud ideed ja kes selle tõttu vähem hindasid Hiina vana korra omapärasusi, koondusid riigi keskossa, Shanghaisse. 1911. a. lõpul jõudis sinna Inglismaalt käremeelsete noorhiinlaste juht dr. Sun-yat-sen. Nädal hiljem valis Nankingis kokkuastunud provintside asemikkude nõukogu teda esimeseks Hiina vabariigi presidendiks. 12. jaan. avaldati keisri lahkumise manifest, milles anti teada, et Hiina on nüüdsest pääle vabariik. Sama manifest määras pääministriks Yuan-shi-k'ai. Kuu aja pärast lahkus dr. Sun-yat-sen presidendi kohalt. Kuni 1916. a. oli Hiina presidendiks ta järeltulija, vana mandariin Yuan-shi-k'ai.

Yuan-shi-k'ai ei tunnud revolutsioonile kaasa. Ta oli veendumud ainuvalitsuse poolehoidja, ja ta püüded olid sihitud selle jalulesäädmise poole. Sellest järgnev võitlus takistas kogu tema tegevust ja viis teda varakult hauda, keset kahtlusi Hiina lähema tuleviku üle. Need kahtlused olid kahjaks õigustatud. Pärast Yuan-shi-k'ai polnud Hiinas enam ühtki üldtunnustatud ja püsivat valitsust. Rahvuskogu poolt valitud Pekingi kabinetil puudus igasugune võim, sest selle kiskusid oma kätte provintside valitsejad (tuhunid) nende käsutuses olevate sõjavägede abiga. Rahval valitsus, mis Euroopas näib olevat ainuke võimalik valitsemiskord, ei saa Hiinas kuigi tugevat jalgealust. See tuleb sellest, et temal puudub Hiinas seniajani tugev võimaline põhi.

Uue Hiina vaimuelu.

Selle põhja loomiseks rakendavadki noorhiinlased oma värsket jõudu. Üks nende püüetest on luua rahvuslikku kirjandust, mis oleks arusaadav kõigile, ja mis selle poolest läheks lahku vanast raskest klassikakeelest. Kas annab see katse õnnelike tagajärgi, selle üle on raske otsustada. Rahvalik keel erineb üksikutes provintsidest, ja ta võit vana ühise kirjakeele

üle mõjuks kaasa veel sügavamate lõhede tekkimisele.

Kahe aasta eest hakati rahvakeelt esimest korda õpetama rahvakoolides, kuigi ka ainult kahel esimesel õpeaastal. Pääle seda on rahvakeel pääsenud ka ülikooli ja on saanud elava uurimise aineks.

Väga paljude noorhiinlaste püüded on koondatud usuuenduse ümber. See on tõepoolest üks raskematest küsimustest Hiinas. Rahval polnud usku, nii nagu meie seda mõistame. Ühes vana korra kõdunemisega kõdunes seepärast ka Konfutsiuse moraal, mis suure rahvamassi silmis oli jäädavalt selle korruga seotud. Praegu püüavad mitmed sügavamõttelised isikud uendada vana Hiina usku — buddhismi, mis levines Hiinas iseäranis 7. ja 8. aastasajal p. Kr. Kuid vana, äraproovitud abinõuna näib buddhism suuremale osale hiinlastest vähem ajakohane kui ristiusk (olgugi, et paljud eurooplased on vastupidisel arvamisel). Hiinas on ligi kolm miljonit kristlast. Kristlased etendavad uues Hiinas suurt osat: nad esinevad uendajatena, purustades vanu väärtusi ja luues uusi. Kristlaste hulka kuuluvad ka praegused Hiina võimumehed — kindral Feng ja tema välisminister C. T. Wang, kes pani hiljuti maksma kõvendatud määrusi müüd juba 20-aastase keisri Pu Yi pidamise kohta, kes seni üsna vabalt võib elada.

Mis saab Hiinast tulevikus, on raske ütelda. Selle kokkusäädja loodab ainult, et vikerkaarlased tema pääliskaudse kirjutuse varal suudavad paremini hinnata seda rahvast, kes on suurem maailmas, ja kelle aja-looraamatud sisaldavad esimesi teateid meie esivanemate — Turaani hõimude — kohta.

VANA BINGI PAPAGOI.

Hiina muinasjutt.

Lõik pidasid vana Bingi inim-põlgajaks, sest ta elas metsas. Ei külas, ei ka inimestega, aga linde ja loomadega. Elatas end seega, et korjas metsas seeni ja müüs neid külarahvale. Bing oli äärmiselt vaene, kuid elas siiski, — ei pahnud inimestelt armu, oma elu üle kunagi ei nurisenud ja aitas vahest teisigi.

Inimeste hulgas Bingil sõpru ei olnud, selle eest oli tal neid metsas palju. Siin olid kõik talle seltsilisteks — linnud oksil, mesilased õitel, liblikad oja kohal ja kalakesed vees. Üle kõige armastas ta linde. Tundis neid lennust, häälest ja sulgist. Ja nagu mõistis nende kõnelusigi.

Kord näeb vana Bing — metsa lendab palju varblasi. Kust küll need? Varblased on rasvased — tähendab tulid külast. Ja milline ime! — toovad kaasa pesad katuste räästaist, poegad ja veel väljahaudumata munadega. Lendlevad rahutult edasi-tagasi, sädistavad ärevalt. Näeb vana Bing — asi pole korras; läheb külla rahvast hoiatama.

„Lapsukesed, olge tulega ettevaatlikumad! Mulle näib, et varsi sünnib õnnetus; varblased metsas ennustavad tülakahju.“

Inimesed naerma:

„Ennäe vana öökulli! Varblased emustavad?! Või sa sääl metsas niipalju kärbseseeni söönud, et juba varblastega kõnelemas? Kasi minema, enne kui sind minema kihutame!“

Sel päeval oli püha. Öhtul rahvas kauem lõbutsemas. Keegi oligi tulega olnud hooletu — ja ainsa tunni jooksul põles kogu küla maha. Nagu oleks lehm selle keelega ära limpsanud.

Nüüd vast said inimesed aru, et vana Bing neid asjata põlnud hoiatanud. Ta sai kuulsaks.

Jutud targast jõudsid isegi maavalitseja kõrvu ja see käskis Bingi enda juure kutsuda.

Maavalitseja on tähtis mees — ega keelduda tohi. Läheb vanamees pikka teed. Kaasas vaid kepp ja väike puur papagoiga.

Nüüd vaja mõni sõna sellest papagoist ütelda ja kust Bing ta võttis.

Vanamees leidis ta pesast, üsna väikese pojana. Kuhu ta ema kadus, kas kulli või jahimehe küüsi sattus, see oli teadmata. Ja linnupojalt ei saa seda ju mõeldagi teada. Bing võttis vaeselapse, soendas, söötis, jootis ja lind kasvas vanamehe soojas mütsis kui pesas. Nii sai linnupojast tore papagoi: üleni roheline, kollaste jalge, punase noka ja suure tutiga otsaesisel.

Mitte lind — vaid ilu ise! Ja terase mõistusega.

Vana Bing õpetas talle Hiina keelt, ning pea kõneles lind nagu päris hiinlane.

Ja Bingi armastas kui oma isa, ei jäänud sammugi temast maha.

Jõudsid maavalitseja juure. See tuli isiklikult õue vana tarka vastu võtma.

„Noh, taadike, kuulsin, et sa linnukeelt mõistad. Ütle, millest praäksuvad mu pardid?“

Vanamees vaatas parte.

„Nad prääksuvad tühja kõhu pärast, sest su naised riidlevad omavahel ja on pardid koguni unustanud.“

Ja oligi maavalitsejal kaks naist, kes alati isekeskis riidlesid. Kuulsid vanamehe vastust — ei meeldinud see neile.

Samal ajal õmmeldi maavalitsejale uut kuube ja taheti ilustada paabulinu sulgiga. Kästi üks lindest tappa. Püüti kinni vaene kaagutaja paabulind.

Jälle küsib maavalitseja vanamehelt:

„Ütle, millest see lind kaagutab?“

„Ent sellest kaagutab, et teda asjata tapetakse. Nii kui nii, ütleb, maavalitseja minu sulgiga ehitud kuube kuigi kaua ei kanna — varsi tagandatakse ta ametist.“

Noh müüd pahandas ka see.

„Kas ma sind, vana narri, selleks sija käskisin kutsuda, et sa mulle ja mu naisele julmuse ütleksid? Kasi minema mu majast!“

Ära ajas vanamehe.

Läheb Bing kubermangulinuast teise. Oli väsinud, ei jäksa enam käia, aga õomaja jaoks raha ei ole.

Istub Bing kivi otsas, papagoi puuriga kõrval. Istub norus päega. Papagoi vaatab peremeest oma punaste silmega ja kukub korraka kõnelema:

„Müü maha papagoi, müü maha, müü maha!“

„Kuidas ma sind, mu linnuke, siis maha võin müüa. Mis ma teen sinuta?“

„Pole viga, müü aga ära, pole viga, müü aga! Papagoi lendab tagasi, lendab tagasi!“

Vanake mõtleb, näeb, et üks tee vaid üle jäänud — peab oma armsa seltsimehe ära müüma.

Läheb laadale. Tõuseb kõige nähtavamale kohale ja seob puuri külge heinatuusti märgiks, et lind müüa. Ise algab papagoiga juttu. Mida tial küsib — kõige pääle vastab lind. Rahvast sõelub ümber kui murdu, igaühel uudishimu imelindu oma silmaga näha. Keegi linnaametnik astub juure, vaatab ja mõtleb:

„Linnapäa armastab kõiksugu haruldusi. Viin õige ta juure vanamehe ühes linnuga. Kindlasti meeldib talle papagoi.“

Tõi ametnik mõlemad linnapäa juure. Sellele meeldis lind kohe esimesest pilgust.

„Palju küsid ta eest, vanamees?“

Ei jõudnud Bing veel suudki avada, kui juba papagoi vehkis tiibega ja karjub:

„Kümme lani, kümme lani! Rohkem pole vaja, vähem ei võta!“

Väga meeldis linnapäale linnu osav vastus. Käskis säälsamas välja kaaluda vanamehele kümme lani hõbedat.

Kahju oli Bingil lahkuda oma kasvandikust; vaatas veel talle otsa, kuna papagoi talle noogutas päaga ja pilgutas punast silma.

Bing lahkus.

„Süüa tahan, süüa tahan, süüa!“ vadistas papagoi. Linnapäa andis talle riisi ja vett.

Lind söi ja jõi, siis suled silmad ja tõmbas päa õlgade vahele.

„Aeg magada, aeg magada!“

Uus peremees jättis linnu rahule.

Oma ostuga oli nii rahul, et ütles ametnikule isegi „tänan“.

Hommikul tuleb linnapäa papagoid vaatama.

„Pesta vaja, pesta vaja, pesta vaja!“ karjub see.

Toodi talle kuldvaagnaga puhast vett.

Papagoi solistas selles, pesi end, siis lendas lakitud sirmile ja hakkas punase nokaga rohelisi sulgi kohendama.

Korraldas end veel vähe ja vadistas:

„Jumalaga, aitäh! Jumalaga, aitäh, jumalaga!“

Ja lõikab otse aknast välja! Niipalju teda nähtigi.

Väsinult komberdas vana Bing koju. Ja kui ta oma metsaõnni astus, leidis ta säält papagoi juba eest.

ONU KULLIPULLI IMELIKUD JUTUD.

Bruno H. Bürgeli ainetel J. S.

Veetilgake.

„Lapsed,“ ütles onu Kullipulli, „täna jutustan teile ühe väikese tillukese tilgakese ehuloo. Seda tilgakest tunnete kõik ja olete teda juba igalpool maailmas kohanud. Sellest on teil järele jäänud kord hää ja meeldiv, kord vastik mälestus, see väike jõmpsiikas on veetilgake.“

„Onu Kullipulli, see jutt on vist õige liihike, sest veetilk on üks, kaks, kolm mokas, ning siis on jutul ka lõpp!“

„Oot, te kollanokad, te ninatargad kõik-teadjad!“ pahandas vanamees ja puhastas oma suure kirjade lilledega taskurätiga sarvraamidega prilli. „Kannatust, te võrukaelad! Ning kellele see ei meeldi, see litsugu minema. Säärane veetilk on rohkem läbi elanud kui teie, ning on kõigepäält kasulikum ja vihastab vanu inimesi vähem.“

Selle sagimise pääle istusime kohe vaikseltsi laua ääre, riitpasime teed ja puresime oma hammaste saevärgiga suured tiigid vana Tiina koogist, sest see oli alati hää ja täis rosinaid.

„Vaadake,“ algas vana Kullipulli, „sääli istus kord väike tütarlaps aias sirelipõõsa all pingil ja üle põsekese veeris tal üks pisar. Väikese tütarlapse emake oli surnuaia mulda paigutatud, ning see on inimeste elus kõige kurvem silmapilk, sest inimesi on küll palju maailmas, kuid ainult üks on ema igal ühel. — Pisar hiilgas tütarlapse põsel nagu diamant, sest armas soe juulikuupälke peegeldus temas. See oli meie veetilgakese sündimistund, sest pisar ei ole ju muud kui kaunimat sugu veetilgake; valu on ta ema.“

Aga meie veetilgake ise polnud sugugi kurb. Väikesele jõmpsiikale meeldis väga maailmas. Ta istus sääli ilusasti pehmelt ja soojalt ja pilgutas silmi päikesele, kes laia ilmalaotuse maksuta keskküttena seisis kõrgele taevasiinas. Sinna üles heleda lambi juure tahaksin ka kord pääseda, mõtles tilgake, ning näis kui teeks teda igatsus päikese järele päris lahjaks, sest ta muutus ikka

väiksemaks ja väiksemaks, kuni ta viimaks silmale muutus päris nägematuks.

Nüüd arvate kindlasti, et jutt on lõppenud, sest tilgake on kadunud, nagu kohe alguses ütlesite, ja vana Kullipulli on lõpul oma Ladina keelega. Aga sääli eksite väga, te kollanokad, sest nüüd alles algab õieti minu lugu. Ärge ainult arvake, et veetilka nüüd enam olemas pole, sellepärast et teda võimata on näha. Maailmas ei lähe üldse midagi kaduma, sest muidu see oleks ju päris mõtlematu majapidamine.

Kõik jääb püsima, ainult vorm muutub.

Meie tilgake oli päikese soojuse mõjul lagunenu väikesteks veemullideks, mis umbes sarnaselt on ehitatud seebimullidele, neist ainult lõpmata palju väiksemad on. Sääli liuglesid nad nüüd soojas õhus ja tuul ajas neid aeglaselt oma ees. Nii jõudsid nad viimaks suure nõmme kohale, kus kuumas liivas kasyasid kidurad kuusekesed. Liiv oli nii kuum, et ta õhu soojaks ajas, ning nagu soe õhk toas ülespoole voolab, nii ka siin. Õhuvool tungis ülespoole, ikka kõrgemale ja kõrgemale, ja kandis meie veetilga mullikesed endaga ühes, kõrgele sinisesse õhuruumi. Üks lendur vihises vrisedes mööda ja oleks peaaegu tilga osakesed oma tiibadega üksteisest eemale paisanud, ning siis oleks tal vast lõpp käes olnud, aga seekord läks veel hästi.

Sääli ülal valitses lõikav külm, ning nagu soojus tilgakese osakesed üksteisest eemale tõrjus, tihendas külm neid jällegi, ja ühes tuhandete miljonite teistega moodustasid veosakesed pilve. Sääli, kaugel nende all asus maapind, tillukeste küllakestega, ja väike tütarlaps, kes üles vaatas valge pilve poole, mis nagu laev purjetas taevasiinas, ei mõelnud kindlasti selle pääle, et temas hõljumas veetilgake, mis pisarana voolanud ta silmast. Vaadake, nii juhtub see tihtiigi elus, et mööda sammume mõnest häst vanast tuttavast ja teda ära ei tunne,

seepärast, et ta on jäänud vanaks ja halliks ja kannab teist kuube kui tol korral, kui olime taga hääd sõbrad!

Veetilgake purjetas pilvedes kaugele üle merede ja maade ning mõtles endamisi: kui suur on ometi maailm ja igalpool elavad siiski veel inimesed! — Kui saabus õö, viibis pilv juba kaugel lõunas Vahemere kohal ning kaugeft paistsid Itaalia kalda tuled. Merest aga tõusis ikka rohkem ja rohkem niiskust üles pilve poole, nii et õhk ei suutnud enam kanda seda veerohkust, sest pääle pükese loojaminekut oli jahedaks läinud ja veeosakesed olid ikka rohkem tihenunud, kuni nad jällegi muutusid tilgakesteks. Sää! otsustas siis õhk kogu seda trobikonda lihtsalt oma turjalt raputada. Vuhisedes lähenes tuul, ning ühes miljonite teistega langes mele veetilgake pilvest alla, kiiremini ja kiiremini. Ta oli muutunud vihmapiisaks!

All õõtsusid mere rohekad vood. Täie kiirusega kihutas sahinat mööda suur aurik, ehitud punaste, roheliste ja valgete tuledega ja pööris oma kruviga pahupidi mereveed, moodustades vägevald, valge vahuga kaetud pööriseid. Laeva ohvitserid seisid ülal komandolael ja püüdsid oma pilkudega läbi tungida pilkaskest pimedusest. Üsna kaugel nähti heledat tuld, mis vaheldamisi selgelt vilksatas ja siis jälle kadus; see oli Neapeli sadama sissesõidu tuletorn. „Peaksime ammu juba sadamas olema,“ ütlesid ohvitserid, „ja hakkab ka veel sadama!“ Ning siis sõlmasid nad tuult ja ilma, sest mere-mehele pakub vähe lõbu tormi ja tuulega väljas olla oma ülesannete täitmisel.

Plarts! lendas mele veetilk äkki merde ja oli lõpetanud oma reisi pilvest Maani. See on ometi viimaks jälle midagi positiivset, mõtles ta. Õhus pilvedes hõljuda on kardetav, sest kunagi ei või teada, kuhu langed, kui jällegi algab teekond allapoole. Aga nõnda rahulikult ookeanis ujuda, kuhu õieti ka oma iseloomu poolest kuulun, see on sootuks telne ja kindel asi. Aga, oh õnnetust, kõik arenes siiski päris teisiti kui

veetilk arvas! Ta ei viibinud veel minutitki meres, kui täie auruga lähenes aurik ja kuuludus masinate taktikindel tämpimine. Ja säärane laeva aurumasin on näljane koletis, mis ahnelt õgib süsi ja vett, et valmistada auru, mis liikvel hoiab aurikut edasi ajavaid laevakruvisid. Laeva küljel asus vett imev pump, ning see imes just samal hetkel, kui meie veetilgake tast mööda tahtis libiseda, ammuli lõugadega äratarvitatud vee asemele uut vett laeva kateldesse.

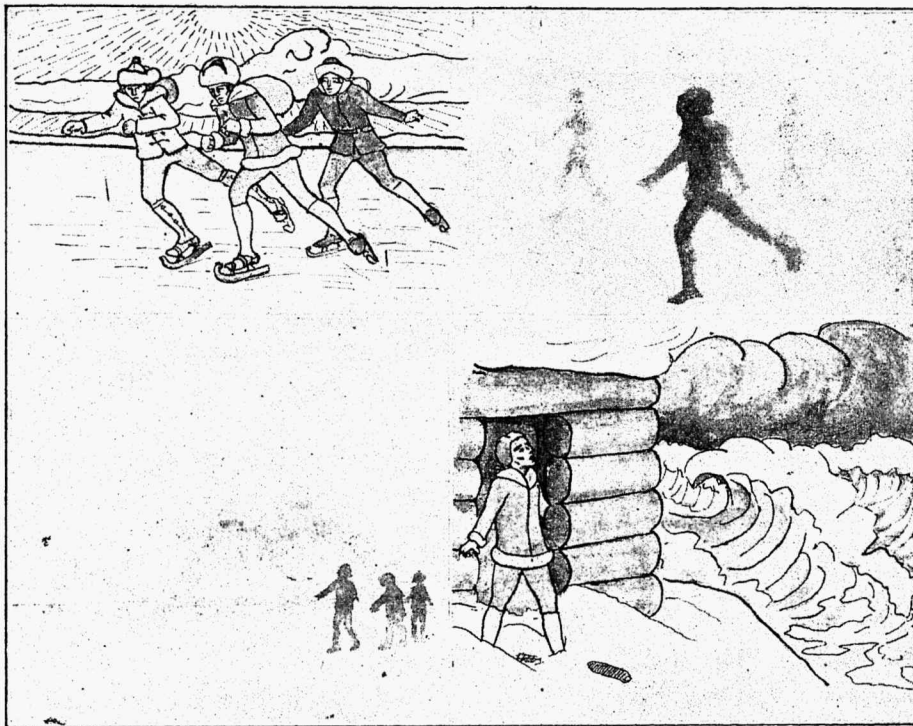
Äkki tundis veetilgake, kuidas tast kinni haarati ja teda hirmsa õhinaga eemale kisti, kuni ta mõne sekundi pärast jõudis laevakatlasse. Taevane Jumal, oli see aga kole lugu! Selles raudses koletises valitses keev kuumus, sest vägevad tuleleegid voolasid läbi katla torude, et vett muuta auruks. Veetilgakesel oli valu ja süda hakkas tal läikima; tule kuumus nippas ja näppas teda ja kiskus ta koost ära, kuni ta viimaks jällegi lagunes teda moodustavaisse osisse, ta oli muutunud veeauruks, mis hiigla surve all lainetades ja vihisedes pressiti kitsasse torru. Nüüd jumalaga, maailm, mõtles tilgake, mis õieti seda enam ei olnudki, nüüd on lõpp käes, seda ei suuda ükski põrgulinegi üle elada, ning mina olen kadunud! Sää! äkki avanes ta ees tilluke avaus, mis juhtis auru masina silindrisse. Hiiglaõuga tormas aur sinna sisse ja litsus, täis seestmist viha halva ümberkäimise pärast, mis talle katlas oli osaks saanud, vastu jämedapäälist terasruua, mis tal teed piiras. See tõmbus hämmastunult tagasi, tõrjus oma vart enda ees, ning see andis tõuke omakord jällegi edasi hiiglasuurele vändale, mis pöörlema sundis laeva jõukruvi ja laeva edasi ajas.

Kuid muud ei tahetudki veetilgakestest, kes selle olid saavutanud! Aur lahkus läbi avause, sin oli jällegi jahe, ja mulkikesed koondusid uuesti kokku ning moodustasid tilgakesi. Nii jõudis siis ka mele väike mehike põrgust jälle välja ja voolas läbi veetoru merde.

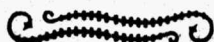
(Järgneb.)

AUHINNALINE PILTMÕISTATUS.

Need pildid illustreerivad üht juttu, mis ilmus käesoleva aasta „Vikerkaares“. — Kes nimetab kahe nädala jooksul õige autori ja jutu päälkirja, samuti mis numbris ilmunud, ning säeb pildid õigesse järjekorda, varustades neid vastavate allkirjadega tekstist, saab tasuks „Vikerkaare“ 1925. a. jaanuarikuu numbrid maksuta.

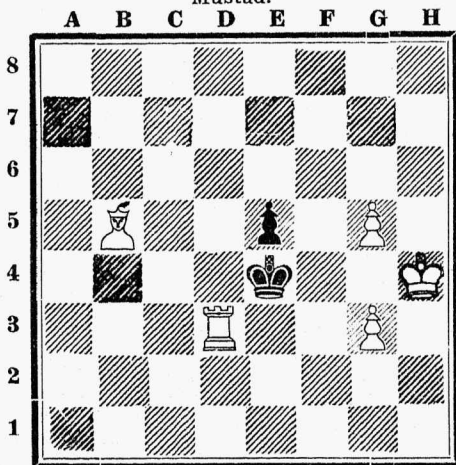

Toimetaja A. Burmeister.

Ülesanne nr. 38.

Kokku säädnud L. Blumenoff (Rakveres).
„Vikerkaare“ originaal.

Mustad.

Valged.

Valged: Kh4, Vd3, Ob5, Eg3 ja g5.

Mustad: Ke4, Ee5.

Valged algavad ja annavad matt kolme sammuga.

Ülesande nr. 38 lahenduse toome „Vikerkaare“ nr. 47 avaldatud ühenduse pärast alles selle ajakirja nr. 50.

Ülesande nr. 34 lahendus.

1. Lc4 — g8, Kh3 — h4,
2. Oh2 — g3 annab matt,
1. (Lc4 — g8), Va1 — c1 +,
2. Oh2 — c7 annab matt,
1. (Lc4 — g8), Va1 — a8 +,
2. Oh2 — b8 annab matt,
1. (Lc4 — g8), Rg1 — e2,
2. Oh2 — g1 annab matt,
1. (Lc4 — g8), Rg1 — f3,
2. Lg8 — g3 annab matt.

Õiged lahendused ülesandele nr. 34 saatsid: Ernst Viirmann (Esnast), Martin Villemson (Pärnust), Alfons Pachel (Tall.), Robert Keres ja P. Tõldsep (Tartust).

Ülesannete lahendused.

„Vikerkaares“ nr. 43 ilmunud „Mõista!“ lahendus.

Vankril tuleb mitu korda sõita.

„Vikerkaares“ nr. 44 ilmunud „Paigutus-ülesande“ lahendus.

„Vikerkaares“ nr. 45 ilmunud „Geograafia ülesande“ lahendus.

Napoleon.

a	n	i
a	a	s
e	p	p
s	o	o
i	l	u
t	e	e
k	o	i
o	n	n

Andorra

a	s	i	A
l	e	N	a
a	D	a	m
O	d	i	n
i	R	a	n
p	e	R	u
e	d	d	A

„Vikerkaares“ nr. 44 ilmunud „Zooloogilise ülesande nr. 1“ lahendus.

1. Kondor.
2. Antropoiid.
3. Mammut.
4. Elevant.
5. Leopard.
6. Eiderpart.
7. Orav.
8. Nandu.
9. Ives.
10. Dromedaar.

Ja nimi: Kameleonid.

„Vikerkaares“ nr. 44 ilmunud „Naljaksüsimuste“ lahendus.

1. Meil öeldakse: 47 ja 21 on kuuskümmend kaheksa.
2. Saapasulane.
3. Kohvil, sest kohvi võib seista ja selgida, tee aga pannakse tõmbama.
4. Merihaigus.
5. Üks võtab muna ühes kausiga.

„Vikerkaares“ nr. 45 ilmunud „Õõhblika“ mõistatuste“ lahendus.

Vastus: *Prillid ninal.*

Vastus: *Isa ja tütar.*